

BİR ADA HİKAYESİ

Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana • Karıncanın Su İçtiği •
Tanyeri Horozları • Çıplak Deniz Çıplak Ada

Yaşar Kemal Asıl adı Kemal Sadık Gökçeli. Van Gölü'ne yakın Ernis (bugün Ünseli) köyünden olan ailesinin Birinci Dünya Savaşı'ndaki Rus işgali yüzünden uzun bir göç süreci sonunda yerleştiği Osmaniye'nin Kadirli ilçesine bağlı Hemite köyünde 1926'da doğdu. Doğum yılı bazı biyografilerde 1923 olarak geçer.

Ortaokulu son sınıf öğrencisiyken terk ettikten sonra ırgat kâtipliği, ırgat-başlık, öğretmen vekilliği, kütüphane memurluğu, traktör sürücülüğü, çeltik tarlalarında kontrolörlük yaptı. 1940'lı yılların başlarında Pertev Naili Boratav, Abidin Dino ve Arif Dino gibi sol eğilimli sanatçı ve yazarlarla ilişki kurdu; 17 yaşındayken siyasi nedenlerle ilk tutukluluk deneyimini yaşadı. 1943'te bir folklor derlemesi olan ilk kitabı *Ağtlar*'ı yayımladı. Askerliğini yaptıktan sonra 1946'da gittiği İstanbul'da Fransızlara ait Havagazı Şirketi'nde gaz kontrol memuru olarak çalıştı. 1948'de Kadirli'ye döndü, bir süre yine çeltik tarlalarında kontrolörlük, daha sonra arzuhalcilik yaptı. 1950'de Komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla tutuklandı, Kozan cezaevinde yattı. 1951'de salıverildikten sonra İstanbul'a gitti, 1951-63 arasında *Cumhuriyet* gazetesinde Yaşar Kemal imzası ile fıkra ve röportaj yazarı olarak çalıştı. Bu arada 1952'de ilk öykü kitabı *Sarı Sıcak*'ı, 1955'te ise bugüne dek kırktan fazla dile çevrilen romanı *İnce Memed*'i yayımladı. 1962'de girdiği Türkiye İşçi Partisi'nde genel yönetim kurulu üyeliği, merkez yürütme kurulu üyeliği görevlerinde bulundu. Yazıları ve siyasi etkinlikleri dolayısıyla birçok kez kovuşturmaya uğradı. 1967'de haftalık siyasi dergi *Ant*'ın kurucuları arasında yer aldı. 1973'te Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kuruluşuna katıldı ve 1974-75 arasında ilk genel başkanlığı üstlendi. 1988'de kurulan PEN Yazarlar Derneği'nin de ilk başkanı oldu. 1995'te *Der Spiegel*'deki bir yazısı nedeniyle İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılandı, aklandı. Aynı yıl bu kez *Index on Censorship*'teki yazısı nedeniyle 1 yıl 8 ay hapis cezasına mahkûm edilirse de cezası ertelendi.

Şaşırtıcı imgelemi, insan ruhunun derinliklerini kavrayışı, anlatımının şiirselliğiyle yalnızca Türk romanının değil dünya edebiyatının da önde gelen isimlerinden biri olan Yaşar Kemal'in yapıtları kırkı aşkın dile çevrilmiştir. Yaşar Kemal, Türkiye'de aldığı çok sayıda ödülün yanı sıra yurtdışında aralarında Uluslararası Cino del Duca ödülü, Légion d'Honneur nişanı Commandeur payesi, Fransız Kültür Bakanlığı Commandeur des Arts et des Lettres nişanı, Premi Internacional Catalunya, Fransa Cumhuriyeti tarafından Légion d'Honneur Grand Officier rütbesi, Alman Kitapçılar Birliği Frankfurt Kitap Fuarı Barış Ödülü'nün de bulunduğu yirmiyi aşkın ödül, ikisi yurtdışında beşi Türkiye'de olmak üzere, yedi fahri doktorluk payesi aldı. En son, 9 Kasım 2013'te Norveç Edebiyat ve İfade Özgürlüğü Akademisi'nin (Bjørnson Akademi) Norveç'in ünlü milli şairi Bjørnstjerne Bjørnson adına verdiği "Bjørnson Ödülü"nü aldı. 28 Şubat 2015 tarihinde İstanbul'da hayatını kaybetti.

YAŞAR KEMAL

Bir Ada Hikayesi

Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana

•

Karıncaanın Su İçtiği

•

Tanyeri Horozları

•

Çıplak Deniz Çıplak Ada

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 6760
Delta - 31

Bir Ada Hikayesi
Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana - Karıncanın Su İçtiği -
Tanyeri Horozları - Çıplak Deniz Çıplak Ada
Yaşar Kemal

Kitap editörü: Murat Yalçın

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Grafik uygulama: İlknur Efe

Baskı: Acar Basım ve Cilt San. Tic. A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi, Birlik Caddesi, No: 26, Acar Binası
34524, Haramidere - Beylikdüzü / İstanbul
Telefon: (0 212) 422 18 34 Faks: (0 212) 422 18 04
www.acarbasim.com
Sertifika No: 44977

1. baskı: İstanbul, Şubat 2026
ISBN 978-975-08-6749-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2026
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.yapikrediyayinlari.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/yapikrediyayinlari](https://www.facebook.com/yapikrediyayinlari)
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)
[x.com/YKYHaber](https://www.x.com/YKYHaber)

İçindekiler

Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana • 7

Karıncanın Su İçtiği • 327

Tanyeri Horozları • 841

Çıplak Deniz Çıplak Ada • 1283

FIRAT SUYU
KAN AKIYOR BAKSANA

Sevdiğim Thilda Kemale özlemle

Tanyerleri ışıdı ışıyacaktı. Deniz sütlimandı, apaktı. Küreklerin şıptısından başka ses yoktu. Martılar daha uyanmamıştı. Gün doğmadan önceleri, dünya dümdüzken, deniz işte böyle sonsuz bir aklığa keser.

Poyraz Musa dün akşamdan bu yana hemen hemen hiç soluk almadan, ince, telaşsız bir uyumla kürek çekiyordu. Kimi zaman belli belirsiz bir yel esiyor, sonra yitiveriyordu. Delikanlının ter kokusuna küreklerden gelen deniz kokusu karışıyordu. Yorulmuştu ya aldırmıyordu. Denizin de apak kesildiğini görünce avuçlarının acıdığını, yorgunluğunu, her şeyi unuttu. Seher yeliyle birlikte içine, onu alıp uçuran bir sevinç geldi oturdu. Akşamdan beri sanki kürek çekmiyormuşcasına birden canlandı, küreklere asıldı, altındaki kayık uçuyordu. Deniz daha sütbeyazdı. Kayık, kürekler, gökyüzü, yıldızlar da apaktı. Poyraz Musa da tepeden tırnağa apaktı.

Karşı dağların ardı aydınlanınca deniz menevişledi. Denizin üstünde çok mor, çok turuncu, çok yeşil, çok sarı, çok kırmızı ışıklar kaynaşmaya başladı. Poyraz Musa, başını kaldırıp karşıya bakınca az ilerdeki adayı gördü, hızını kesti, kayığı durdurdu, ayağa kalktı, kollarını açtı, derin bir soluk aldı, kayık sağa sola hafiften sallanıyordu. Bir tansıkla karşı karşıyaydı. Ada pespembe bir ışığa batmıştı. Pembe ışık denize yansımış inceden dalgalanıyordu.

Poyraz Musa, günün ucu gözükünceye kadar olduğu yerde, kayıkla birlikte sallanarak orada öyle, kendinden geçmiş durdu kaldı. Önce denizin aklığı kaydı gitti, bir anda gözden

silindi. Ardından denize yansımış şeftali çiçeklerinin pembesi birden uçtu gitti adanın üstüne kondu. Yıldızlar parladı söndü. Bir balık, nerdeyse bir çocuk boyu, denizden fırladı, havada çakararak, çelik mavisi, çelik yeşili, çelik moru, çelik kırmızısı ışıklarını fışkırtarak, geri düştü. Balıklar, büyüklü küçüklü arka arkaya denizden fırlıyor, ışıklarını havada bırakarak denize geri düşüyorlardı. Denizin üstü bir çocuk boyu pul pul oldu.

Poyraz Musa gülümseyerek yerine oturdu, küreklere yapıştı, kayığın burnunu gündoğuya doğrulttu, kıyı kıyı gitmeye başladı. Gün kuşluğa doğru da adanın önündeki koya ulaştı, kayıktan çakıltaşlarının üstüne atladı, birkaç adım attıktan sonra döndü, alandaki üç ulu çınara baktı, çınarlar tomurcuğa durmuştu, ince, tüylü bir yeşillik havayı, denizi oksuyordu. Güneye denizin kıyısına sıra sıra dizilmiş, iki katlı evlerin önünden son eve kadar yürüdü, oradan doğuya doğru döndü, orada da evler iki katlı yan yana dizilmiş tahta evlerdi. Ardından köyün içine yürüdü, hepsi tahta evlerdi, çoğu pekmez rengine, bir kısmı da sarıya, mora, patlıcan rengine, maviye, aka boyanmıştı. Denizin kıyısına sıralanmış evlerin hepsinin de rengi silme, aktı. Adadaki üç yel değirmeninin de rengi apaktı. Üç değirmen de, her an, ışığa batıyor çıkıyordu. Poyraz Musa ortadaki küçük tepenin üstüne oturtulmuş yel değirmenine doğru yollandı. Değirmenin kanatları ağır ağır dönüyordu. Kapı açıktı, azıcık ürkererek içeriye bir adım attı. Kocaman, ağır, kalın bir demir çemberle kuşatılmış değirmen taşının üstüne buğday taneleri dökülmüştü, benekli taşın yöresi bir karış yüksekliğinde bir tahta perdeyle çevrilmiş, önüne büyük bir un teknesi yerleştirilmişti. Üğünen unlar bir ağaç oluktan bu teknenin içine akıyordu.

Poyraz Musa, bu koskocaman, büyük kesme taşlarla örülmüş kulenin içine girince bir hoş oldu. Burnuna, çok uzaklardan sıcacık bir un kokusu geldi. Babasıyla, semerli beygirlerle buğday çuvallarını yüklerler, karşı dağın dibindeki su değirmenine giderlerdi. Daha değirmene yaklaşımadan, uzaklardan bir su sesiyle birlikte inceden bir un kokusu gelirdi. Değirmen taşını görünce de kulaklarında su sesi, burnunda

un kokusu... Değirmenin dört yanında birer ulu çınar büyüklüğünde incirler, çok uzun, telli kavaklar, kavaklara sarılmış asmalar, taa dağın yamacına kadar giden narlar... Aylardan haziransa al al dalgalanan nar çiçekleri... Arkın kıyılarında yabannaneleri, un kokusuna karışmış binbir koku. Değirmenin pervanesinden, köpüğe kesmiş, kaynatarak dökülen su. Suyun kıyısında bitmiş binbir kokuda çiçekler... Un kokusuna karışmış suyun kokusu. Som sarı sarıasmalar incirlerde üst üste... Sapsarı her yan. Işılayan ekinler. Ova... Ova yoğun bir sarı ışığın çalkantısında, dalgalanışında, göğe ağın, durmadan çakan dönen, kıvılcımlanan bir ışık denizi. Buğdayların üğütülmesi bitene kadar Poyraz Musa incir ağaçlarının üstünden inmezdi. Bir dalın üstünde kendisi, öbür dallarda her biri bir güvercin kadar büyük sarıasmalar.

Gülümseyiverdi. İçeriye bir adım daha attı. Yana yöreye atılmış telis çuvallar, paslanmış, ne olduğu belirsiz demir parçaları, kırık dişliler, baştan aşağı dört parmak aralıklarla delinmiş uzun bir kalas, duvara dayalı. Gene duvara dayalı yepyeni daha rüzgar görmemiş bir kanat, oraya buraya atılmış yamru yumru, dipleri düşmüş üç isli bakır tencere...

Tahta merdivenleri gıcırdatarak üst kata çıktı. Burnuna daha, bir yerlerden un kokusu geliyordu, kekik kokusuna, incir sütü kokusuna karışmış. Yukarı çıkınca sert bir ışığa çarptı, sallandı. Doğuya, batıya, kuzeye, güneye dört büyük mazgal gibi pencere açılmıştı. Pencerelerin dördünün de kapakları sökülmüş yerde yatıyordu. Güneydeki pencereye gitti, dışarıya baktı, uzakta dümdüz deniz gözüküyordu. Evlerin kiremit damları sanki ayağının dibindeydi.

Pencerelerden birinin önüne gelince, değirmen duvarlarının ne kadar kalın olduğunu anladı. Zorla pencerenin içine çıktı oturdu, kulacıyla duvarı ölçtü, nerdeyse kalınlık bir kulaçtı. Pencereden geri atlayınca dizleri büküldü, az daha yere kapaklanıyordu. Tükenmişti. Doğruldu, öteki pencereye yürüdü. Pencereden, bu sabah tanyerleri ışımadan denize pempembe çiçekleriyle yansımış şeftali bahçelerini gördü. Gök yüzü, deniz, toprak, dünyada ne varsa, çiçek, kuş, ağaçlar, yeşiller, morlar, sarılar, turuncular hep pembeye kesmişti.

Poyraz Musa, şöyle başını çevirip kendine baktı, kendisi de tepeden tırnağa, iliklerine kadar pembeye kesmişti. Değirmenin üstündeki som pembe bulut ışıklar içinde yuvarlanarak güneye doğru sağılıp gidiyordu. Başını dönerek doğudaki pencereye vardı. Oradaki her bir şey de pembeydi. O pencerenin önünde çok durmadan kuzey penceresinde aldı soluğu. Orada, pembe çalıkların arasında kıpırdayan, sonra yürüyen, siner, koşar gibi eden, ardından da yitip ortadan silinen bir karartı çarptı gözüne. İçini bir korku, bir tedirginlik aldı, çabucak merdivenleri indi, dışarıya çıktı, çabuk çabuk alana yürüdü, alandaki ilk evin kapısını açtı. Kuzeydeki çınarın dalları evin üstünü örtmüştü. Dallardaki kuş yuvaları daha yavruya durmamıştı. Evin içi tamtakırdı. Geriye, çakıltaşlarının üstündeki kayığına döndü. Kayığı maviye boyanmıştı. Eğildi, kayığın içindeki yatağını aldı, birkaç kez zorlattı, az daha yatağı yerinden kaldırıp alamıyordu. Sonunda iki eliyle tuttuğu yatağa sarılıp ipi çekti aldı. Çakılların üstüne indirdi, sürükleyerek eve götürdü, yatağı neredeyse açamayacaktı, soyunamadan yana düşmüş döşeğin üstüne devrildi. Gözlerinin önünden pencereden gördüğü karartı geçti. Kayıktakileri alıp içeriye getirecek gücü kalmamıştı. Ya o karartı bir adamsa, ya gelip kayığını içindekilerle alıp götürürse.. Birden ayağa fırladı, kürekleri kapıldığı gibi döndü, kapıyı kapattı sürgüledi geldi, daha yatağı açmadan başını, dürümlü yatağın üstüne düşürdü.

Kır bir ata biniliydi. Başını sonu gözükmeyen düz bir ovada gidiyordu. Ova... ova apaktı, ışık içindeydi. Pespembe, kocaman kocaman açmış çiçekler atın karnına değişiyor, gittikçe de uzuyordu. At pembe çiçekleri zorlukla yarıyordu. Işık da bastırıyor, şakırdıyordu. Karşı yüksek dağın tepesinden kopan su köpürerek, gürüldeyerek dağın yamaçlarından uçup ovaya iniyor, pembe çiçeklerin içinde yitip gidiyordu. Birdenbire suyun gümbürtüsü durdu. At şaha kalktı, dağ pespembe oldu. Pembe gölgeler ovanın üstünü örttü.

Akdeniz mavide tütüyordu. Işıklar şırıldıyordu.

Yağmur yağıyordu, pespembe.

Şaha kalkmış kır at kişniyordu, pembeye kesmiş. Pespem-

be olmuş dağ yürümeye başladı, ışıkları köpürdeterek. Pembe bir sel köpürerek akıyordu dağdan aşağı. Ovayı binlerce, pembeye kesmiş kır atın kişnemesi doldurmuştu. Atlar birbirlerine girmişler, uçuyorlardı. Atların kanatları birbirine değiyor, yeleleri, kuyrukları savruluyordu. Işıklar gittikçe dünyayı dolduruyordu.

Sonra atlar, daha sonra som sarıya kesmiş ova kurşun geçirmez bir karanlık altında kaldı. Som maviye kesmiş gök, som maviye kesmiş deniz, som maviye kesmiş bulut ışık altında kaldı.

Her şeyi yoğun bir ışık dumanı örttü. Sonra yavaş yavaş gene her şey pembeleşti. Hışım gibi bir yağmur indirmeye başladı. Gene her yer karanlığa kesti. Göz gözü görmez bir karanlık... Karanlığın içinden dağ çıktı, ışıktan. Döne döne, ışıklarını savurarak çekti denize aktı gitti. Karanlık deniz apak oldu, dünyaya ışığını boşaltan. At gene pembeye kesti...

Poyraz Musa kayığının içindeydi. Elleri küreklerde, avuçları şişmiş, kolları da durmuş, kaldıramıyor bile. İkide bir kürekleri suya indirip yöreye bakıyor, hiçbir kara parçası, hiçbir yanda gözükmüyor. Martılar kıyamet, tepenin üstünde çığlık çığlığa, bir iniyor, bir kalkıyorlar. Nerdeyse saldıracak, onu parça parça edecekler. Korkuyor, kayığın içine büzülüyor. Martılar kanat kanada, üst üste. Soluk alamıyor. Dağ denize yürüdü. Daha karanlığın içindeydi. Yalp yalp yanıyor, denizin dibine, batan bir gemi gibi iniyordu. Sonunda dağ battı, bütün ışıkları denizin yüzünde kaldı. Deniz en derinine kadar ışıkla doldu. Denizin dibinde koskocaman gemiler, koskocaman balıklar, balık sürüleri üst üste, çığlık çığlığa koskocaman martılar... Kuş sürüleri sonsuz bir hortumda, yıldızlarla karışmış dönüyordu.

Deniz gene apaktı. Poyraz Musa kıyıya çakıltaşlarının üstüne dizlerini dikmiş, çenesini de dizlerinin üstüne koymuş çökmüş oturmuştu. Böyle aşağıdan, denize dümdüz bakarsan, denizi pul pul, çelik moru, çelik mavisini, ustura yeşili, ustura kırmızısı binbir renkte menevişlenir görürsün. Poyraz Musa ayağa kalktı ellerini beline koydu, bedenini sağa sola döndü-